

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ : ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมใน
โครงการพัฒนาป่าชุมชน อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน : นายเชาวลิต รอนันต์

วิทยาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการการสอบแบบค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบูรณ์ สุทธสุภา	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดุษฎี ณ ลำปาง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฐิน ศรีมงคล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป คชศิลา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมในโครงการพัฒนาป่าชุมชน ตลอดจนศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางด้านบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและจิตวิทยา กับการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาป่าชุมชน ปัญหาอุปสรรคและความต้องการของเกษตรกรที่เข้าร่วมในโครงการพัฒนาป่าชุมชน โดยดำเนินการศึกษาในพื้นที่ 5 หมู่บ้านของอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ บ้านปาง บ้านศรีบุญเรือง บ้านหนองเต่าคำใหม่ บ้านหนองหลวงพัฒนา บ้านแม่ฮักพัฒนา ผู้ให้ข้อมูลคือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาป่าชุมชน ของสำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ 2536 จำนวน 46 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติต่างๆ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ค่าไคสแควร์(Chi-square)

จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีอายุเฉลี่ย 41.80 ปี ระดับการศึกษาจบชั้น ป.4 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 52,043.47 บาทต่อปี เกษตรกรโดยเฉลี่ยแล้วมีความต้องการไม้ใช้สอยในครัวเรือน มีความคาดหวังต่อผลประโยชน์ตอบแทน และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ อยู่ในระดับสูง แต่มีประสบการณ์ในการใช้ของป่า ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกพื้นที่ดำเนินโครงการฯ มากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกพันธุ์ไม้ มีส่วนร่วมในการปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการฯ มีส่วนร่วมในการประสานงานประชาสัมพันธ์ มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดสรรผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมตามลำดับ

ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆกับตัวแปรตาม พบว่า ความต้องการไม้ใช้สอยในครัวเรือน และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการพัฒนาป่าชุมชน

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่เข้าร่วมในโครงการพัฒนาป่าชุมชน ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณจากหน่วยงานของรัฐ สำหรับซื้อวัสดุอุปกรณ์ และการดูแลรักษาภายหลังที่โครงการฯ เสร็จสิ้น รองลงมาได้แก่ ปัญหาภัยธรรมชาติ คือ ไฟป่าและการขาดแคลนน้ำ ปัญหาด้านพื้นที่ดำเนินโครงการฯ มีขนาดพื้นที่น้อย ปัญหาด้านชุมชนในพื้นที่โครงการฯ ในด้านที่เกษตรกรไม่สามารถดำเนินโครงการฯ ได้ อย่างเต็มที่เนื่องจากต้องไปทำงานในเมือง และ ปัญหาการบริการ ติดตามผล ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีไม่เพียงพอ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ รัฐควรจัดสรรงบประมาณในการจัดการโครงการฯ ให้เพียงพอ และส่งเสริมด้านอาชีพให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้ เพื่อให้เกษตรกรสามารถดูแลรักษาพื้นที่โครงการฯ ตลอดจนส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนประจำโครงการฯ เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการดำเนินโครงการฯ ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในด้านป่าชุมชน โดยเฉพาะระดับพื้นที่โครงการฯ เพื่อการดำเนินโครงการฯ ได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Independent Study Title : Factors Affecting Farmer's Participation in
Community Forest Development Project in
Sansai District , Chiang Mai Province .

Author : Mr. Chaowalit Robru

M.Sc.(Agriculture) : Agricultural Extension

Examining Committee :

Assoc. Prof. Dr. Paiboon Suthasupa	Chairman
Assist. Prof. Dusdee Nalampang	Member
Assist. Prof. Katin Srimongkol	Member
Assist. Prof. Prateep Kochsila	Member

Abstract

The objectives of this study were to study farmer's participation in Community Forest Development Project in Sansai District , Chiang Mai Province , to analyse the relationship between personal characteristics, socio - economic and psychological factors and farmer's participation in Community Forest Development Project and to obtain farmer's problems and obstacles in Community Forest Development Project. The areas of this study were 5 villages in Sansai District , Chiang Mai Province. There were Ban Pong , Ban Sribulreung , Ban Nongtoakummai , Ban Nonglounpattana and Ban Maehukpattana . The respondents were 46 sample farmers participating in Community Forest Development Project . Data was collected by the use of questionnaires. Data analysis was done through percentage, mean, standard deviation and Chi-square test.

From research findings, it was found that the respondents had an average age of 41.80 years old, having education at primary school (pratomsuksa 4) ,with an average income of 52043.47 Baht per year, On avearge , farmers needed forest products , as well as high level of expectation of benefit and extension contact ,but had experience in utilising forest product at optimum level.

As for farmer's participation in Community Forest Development Project , it was found that they had participated most in project area selection , the others were seedling selection , tree planting and maintenance , project evaluation , coordination and public relations , group organization , and training in the community forest development project course , respectively.

From hypothesis testing ,it was indicated that needs of forest products and extension contact were related to farmer's participation in Community Forest Development Project .

Farmer's problems and obstacles of farmers participating in Community Forest Development Project were lack of government budget for buying materials and maintenance after the completion of the project . The others were natural disaster from forest fire and drought , small project area size, farmers can not fully run the project because they had to do a job in the city and the insufficiency of official 's supervision and monitoring.

Recommendations for this study were government budget for this project should be sufficiently allocated , farmer's income generating occupation should be promoted. In addition , revolving fund for farmers and the increase of personnel for this project should be supported if the project to be effective.